

طاشينك
اشيم بوتي غرت
صاحبنا: هارند ماموريان: ازير

"TACHINK,"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN POLITIQUE & LITTÉRAIRE
Imprimerie Mamourian
SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԿ.	ՎԵՑ.	ԵՌ.
ԻԶՄԻՐ	80	40	20 ԴՂ.
ՊՕԼԻՍ ԵՒ ԳԱԼԱՌ	80	40 ԴՂ.	
ԱՐՏԱՆԱԶԻՄԱՆ	25	15 ԳՐ.	

Նամակներ պէճար է ուղղել խմբագր. «ԴԱՇԻՆԿ»-ի
Մամուլեան Տպարան — Իզմիր
Rédaction du journal Arménien «TACHINK»
Imp. Mamourian — Smyrne

2ի հրատարակումը ձեռագիրները չեն վերադարձւիր

10 ՓԱՐԱ

ՊԵՆՏԻՊԱՅԻ ԹԱԳՈՒՂԻՆ ՊՕՂՈՍ ԲԱԶԱՆ ԵՄԻՊԱՐԷՆ ՀԻՐԱՍԻՐՈՒԱԾ

Ամբողջ հայութեան համար ճշմարիտ հա-
ճոյք մըն է խմանալ այն իշխանական հիւ-
րասիրութիւնը զոր Մեծին Նուպարի ազ-
նիւ որդին, Վահան, Պօղոս բաշա Նուպար
ըրաւ անցնալ չարախօս օր Պենտիպայի չը-
նորհալի թագուհին, հրաւիրելով Ն. Վա-
հանապետութիւնը ի Սանգարա, երկուստ
կան անապատին մէջ ուխտախորհրդով։ Մեր ըն-
թերցողները պէտք է գիտնան թէ, Հայ-
կական Բարեկործ. Ընդհ. Միութեան հա-
մակրելի հիմնադրին զուտորը ամուսնա-
ցած է Պենտիպայի աղանակական իշխանի մը
հետ, ուստի և Վահան, Պօղոս բաշա Նու-
պար, օգտուելով Պենտիպայի թագուհիին
յնգիպատան ներկայութեանը՝ իրեն պարտա-
կանութիւն համարած էր Նորին ճնորհալի
Վահանապետութիւնը խնայքի մը հրաւիրել
Վահանապետ թագուհին խառնացած էր խն-
այքը իր ներկայութեամբ պատուելով, ա-
ռանց օրը սրահելու։

Ելլէ մըն ալ, անցնալ ուրախ օր թա-
գուհին լուր կը խոսէ իւր յաջորդ օրը,
չարախօս, «ինքզինքը ճաշի կը հրաւիրէ
Պօղոս բաշայի անապատը»։

Արդարեւ, այս թողալիք պատկերը
ինքզինքին չափազանց բարեկամող պէտք
է համարին աշխարհի իրերէն անդիտակից
խոյր պիտիմեն ըլլալուն համար...
Պենտիպայի ճնորհալի թագուհին «այ գիտէր
թէ զինչ խնայքի...»։ Անպատարել ակա-
սիւր զբոսանքն ու մանաւանդ պիտի
«իտ» պտույտ մը սարքելու համար առ-
նուագին չարթուան մը պատրաստութիւն
հարկաւոր էր և Նորին ճնորհալի Վահա-
նապետութիւնը, անմեղօրէն անդիտակից այս
իրական զօռաբանութիւններուն, բարեհա-
ճած էր իր կամքն յայտնել քսան և չորս
ժամ առաջ...։

Պօղոս բաշա Նուպարին տեղ ուրիշ
ս'է անձ պիտի սմբէր, պիտի չուարէր
այս անանկական սովիւ։ Բայց Ն. Վա-
հանապետական գերազանց յատկութիւնն է
Սէլապատութիւնն, երբէք չեմ ճանչցած հա-
րուստի դաւակ մը, որ, ա'յնքան աշխու-
տի որքան Պօղոս բաշա Նուպար, Հայերը
ընդհանրապէս աշխատասէր են, և կար-
ծէք թէ Պօղոս բաշա Նուպար հայկական
աշխատասիրութիւնը կը մարմնաւորէ իր
մէջ...։

Պենտիպայ ճնորհալի թագուհին զեկայր
ստապածին պէս, Պօղոս բաշա ամբողջ ջիւղ
ամբողջ հոտանց, ամբողջ չարժու կը դատ
նայ։

Անպայ ցի ուխտախօս հասնելէ առաջ,
ժամուհի օթօթապիւր ճամբորդութիւն
կայ, բայց օթօթապիւր տեղ մը կը հասնի
որքէ անպիտան ճամբան կ'որոտանայ։ Պո-
ղոս բաշա այդ զօռաբանութիւնը հարկած
էր չքնդ սեքեաները զրկելով տեղւոյն վը-
րայ։

Դարով հացկերպիւն, 6-10 ժամուան
մէջ ամէն ինչ հիւանդի կերպով կազմա-
կերպուած էր Ն. Վահանապետական գեղեցիկ
չղեկանակ մը ունէր Նեղոսի վրայ։ Պե-
նտիպայի Վահանապետ թագուհին այդ չղե-
կանով ճամբորդեց մինչև որոշեալ վայր
մը, որմէ յետոյ չղեկանաւն կըլլաւ, Պօղոս
բաշայի հետ օթօթապիւր մտաւ և յետոյ
սեքեանայով մինչև Սանգարա գնաց։ Այն-
տեղ Սանգարա հրապարակ վայրէջելէ յետոյ
վերադարձաւ չղեկանաւ։ Վերադարձին,
մեծաշուք հիւանդ կ'ընկերանային հարիւ-
րաւոր արար պատանիներ՝ մաշալաներ
ի ձեռքին, Վահանապետ թագուհին յոյժ գոհ
մնաց զիւրապին այս հրապարակէն և
նապատին մէջ, Եւսայ Ն. Վահանապետ-

թիւնը առաջնորդուելով Պօղոս բաշայի
չղեկանակը որուն կամքովին վրայ պատ-
րաստուած էր չքնդ սեքան մը քսան և
չորս ուսուսով։

Թագուհին, ճամբու անհետընդհատ-
րութիւնները անձամբ հաստատուել յետոյ,
երազուէն կերպարանք մը ստացած էր և
չէր կրնար ընդունել թէ այս աստիճան կա-
մանակամիջոցի մէջ այս աստիճան կա-
տարեալ պատրաստութիւն կարելի էր
տեսնել, ուստի և, խորհրդաւոր միտումով
մը, «Բաշա», ըսաւ, արգիւտ մոպական
«գաւազան մը ունիք, եթէ ո'չ Հարուն
«այ Բաշայի պատմական չղեկին մէկ
«ժամանակորէն էք...»։

Պօղոս բաշա Նուպար ուզած էր իր
սեզանը հետաքրքրական ընծայել Պենտի-
պայի թագուհին սպասարկելով հայկական
համանգամներ, ի միջի այլոց Վաշիկի
բիլլալ, Լաքուսի սօրնալի և խորիւս
(քէշքէկ) ճնորհալի թագուհին ըրաւիւր
մատնելով կերած է, ինչպէս կ'ըսեն,
Լաքուսի սօրնալիին հատ մը չէ ձգած
իր պնակին մէջ, իսկ խորիւսային գալով
խնդրած է որ անոր օր'տաղար, այսին-
քին պատրաստուէր կզանակով տան, որ
պէտքի իր պաշտօն խոհարարութեան յանձ-
նարարէ արքունական ճաշացոյցակին մէջ
անցունել...։

Նորին Արքայական Վահանապետութիւնը
յատկապէս Պրիստիլ հրաւիրած է զՎահան,
Պօղոս փաշա Նուպար օրպէսզն կարենայ
իր արքունիքին մէջ փոխարինել այն
պատմանը զոր վայելեց յնգիպատու Ն.
Վահանապետ կողմէ։

Աւելցնելով թէ Վահան, թագուհին ա-
մենուրեք զարմնի ստիկականութեան զօր
ժակները կ'ընկերանային յնգիպատու իր
Օգոստոսիան անձին պաշտպանութեան
համար, բայց Վահան, Պօղոս բաշայի խն-
այքին ո'չ որ ընկերացաւ իրեն, զի ճնոր-
հալի թագուհին Ն. Վահանապետ պաշտ-
պանութեան յանձնուած էր, և ատկիկ
բաւական էր արդէն...։

Արդարեւ ամէն Հայ հպարտ ըլլալու է
որ տակաւին իր ցեղին մէջ կը գտնուին
անձնաւորութիւններ որոնք ի վիճակի են
թագաւոր զուլիմին խնայքի հրաւիրելու
և այս կերպով մեծապէս նպաստելու հայ
ցեղի ընդհանուր համարին։
Եթէ կը կարծենք ընդհանուր հայու-
թեան անկեղծ զգացմանց թաղիման
հանդիսանալ մեր երախտագիտութիւնը
յայտնելով Վահան, Պօղոս բաշա Նուպար
ին այն անգուցական ընդունելութեան
համար զոր ամաղկան գաւազանով մը
չուայեց Պենտիպայի երկաստարգ թագու-
հին։

Արգիւտ միտումն ատեն երկուցած է-
րախտագիտութեան պարտք մը չունիք
հանդէպ Վահանապետին աշխարհի ամե-
նէն աշխատող, ամէնէն խանդոտ և զօր-
ձեռնալ, ամէնէն յատկապէս ժողովուրդ
ներէն մէկուն, օրպէսզն է Պենտիպայ, այն
թագուհին որ բարեհաճեցաւ, թէ և աչ-
խատուէր և խնայքի, այլ բողոքն անիւ-
ներէն հարածուած խնդ ուրիշ ցեղի մը
արժանաւոր մէկ ներկայացուցին հրաւ-
րը ընդունելու և այդ կերպով ամբողջ
հայ ցեղը սրտուելու։

ԼԵՒՈՆ ԿԻՐՏԻՉԵԱՆ

ԴԱՇԻՆԿ չղեկի նրաստաւոր յառա-
ջիկայ երեւաքքի և Զարեաքքի օր
Հասկանալով տեղին և Իզմիրի տեղին
մեծ ձիարշախի պատճառաւ։

ԽՈՐՏԱԿՈՒՆԷ ԿՈՒՌՔԵՐ

Ո'ւ խնդ սիրար... ինչ խորան անմատչելի Սըրբաթեանց
կանգնեցի մէջդ՝ նուիրուած իմ կուռքերու պաշտօնին,
Աւ խոսնի կաշած՝ քաղցրարօյր ամպերու մէջ հատնելով
Բուլայ, քուլայ օրն ի բուն միացի ու մօխրացայ...
Հաւատացեալ մօլոտանց, երկաստարգ առաքեալ
Աննց կրօնքն համարձակ տարփողեցի խանդաւառ,
Եւ չա'տ որտեք հաւատացին, տարուած իմ խոր հաւատքէս...
Աւ երկրաւոր Սէրբաթեանց մեղքեցած,
Երկաստարգ և առողջ կեանքիս համակ տարածման
Չղապտմանքն է'ն կրակոտ, երազներս է'ն բողոք
Իմ կուռքերու բազմին վրայ սիրով բրի ողջակէզ...
Աւրիշ աշխարհ գոյութիւն չունէր բնաւ ինձ համար,
Կուռքերուս մօտ ծնրաղիր՝ կաղթմէի ջերմիտանդ,
Կը հաւատայի թէ անոնք՝ մարդ-էակէն գերազոյն,
Երկաթ կամքեր, սուր սրբութիւն, Բաղալին ուխտուած,
Մարդկային խօլ կիրքերուն՝ արհամարհոտ կը նային...
Եւ անտեսան, ժայռ հաւատքի զանոնք Աստուած հրօշակեց...
Մէն մի խօսքը կուռքերուս՝ նուիրական պատգամ մ'էր,
Մանաւ ժողով մէջ զանոնք, քանդակեցի խորապէս,
Որպէս զի բառ մ'չլրացար որ ևս չի յիշմ ատենցմէ,
Եւ նոր Սանգարա, իմ պաշտած աստուածներուս կրօնքը,
Կուռքի վրայ արեւմտի սրբապարծեկ յախանա'ն...։

Ո'ւ էք հիւս, հէք կուռքեր... ջանքատուած ու խղճալի
Պատանդանուղ վար ինկած, ցեխուռ մէջ քաշկոտուած,
Ձեր բեկորներն ցիրուցան արցունքներով ժողկեցի
Աւ Ձեր չղեկ խորանին պէս կանգուն վէժ քարին տակ
Խոր յագմանքով տարորոտն ևս թաղեցի խնամքով,
Ար չլրաց թէ վիշկով ըլլաք հողին հաւատար,
Ձեզի սրտէս վանկու քաջութիւնը չունեցայ...
Աւ իրկուսն երբ զուարթ և արատաւան կը դառնամ
Կեանքիս լուսն անպատան միտակուկ հետն յաշխուս,
Կատանձնանամ սրտիս խորն ու կը զանեմ Ձեզ նայէն,
Աւ այն տան երկրաւոր արձամարհւած Սէրբաթ
Մոլին մէջէն վրէժնեղիր՝ կը ցցուին գէժա հեղեղներն
Ցոյց տալով Ձեր բեկորներն, վէժ քարին տակը թաղուած
Միշկուտ իրենք կենդանի՝ երկաթ լուսն կը խնդան...
Բայց և այնպէս չեմ զղար, ո'վ իմ կուռքիս խորտակուած,
Թերկտաւար կեանքս համակ Ձեր պաշտօնին գոհեցի,
Դուք Ձեզ կը պարտիմ սարկաթիւնը սրտիս...։

ՄԱՌԻ ՊԵՆՏԻՊԱՅԻ

ՎԱՐԳԳԷՍ

Կը լսեմ, թէ մէկ-երկու օրէ ի վեր
«մեր որմերու» մէջ կը գտնուի երգումի
համակրելի ու ամենի մեկարար՝ վաղեմի
բարեկամս՝ Կարգգէս։

Ձեռքը տեսնելու տոկիւր չունեցայ տա-
կալին։ Բայց այդ բողոքաւորումն չեմ
տարներ, — զիմտալով, այնպէս, թէ որ-
քան չըջ գաւառուած ըլլալու է ջերմիտանց
«բեկորներ» և զարգած՝ պաշտօնական
այցելութիւններով, — իր մասին խօսելու
համար իմ ընթերցողներուս։

Այն տարբերակն ու թերազանքն ու
քերէն է Վարգգէս, որոնք մեր ապրած
ժամանակաշրջանին ճակատագրական նը
կարողորդը կը յատկանշեն։

Վարգգէս, դաւաղիր, փետալի,
բանտարկեալ, օսմանան երկուրտան,
ազգային — քաղաքական գործիչ՝ ցեղին
ամբողջ զիջողներով իր կը խոսայէ, կը
համարէ այս բողոքով անհատական
նախնիներ։

Ինչ խանարներէն է'ն բարձրորդ ան-
հատաւոր այլ իրական վերելքի մը, խո-
յանքի մը տարաբնութիւնն է զոր կը կը-
րեն, երբ հետեւած ըլլաւ այս խորհրդաւոր
ճակատագրին։

Վարգգէս մեր ժամանակին արտադ-
րութիւն է գերազանցօրէն։

Արմէքանու անհմեկեղծ յեղաշր-
ջումն մէջ, որ մեր դարաշրջանը բնոր-

չեց ու մեր սերունդին բողոք պայմանա-
ւորեց, չառեր, որոնք կը կարծէին վա-
ռապանց զիջելու կոչուած ըլլալ, վա-
րերը մնացին, անհանախեան ստուերին
մէջ, իսկ ամենք տղ որ անչափօրէն ըս-
կան իրենց համարն, որ մըն աշխարհը
կատարելէն ճառագայթեցին նոր ժազող
արեւներու պէս... Մենք ամենքս ալ աւե-
լի կամ նուազ չափով ուրքերն եղանքս
ևւ այնպիսիներ, որոնց վրայ տակ աղա-
պատանքով կը նայէինք իրեն եղբայրա-
կան միջակութիւններու, մեզ փարսախ-
ներով գեղեցի անցան հարաւային կեանքի
սիրտցանմանու ասպարէզին վրայ։

Գաւառի մէջ չի կայ այս հաստա-
տումներու մէջ, եւ Վարգգէս բարեկամս
ստապինք պիտի ըլլայ չի տարաբնութեւ
այս մասին, եթէ այդու յիշատակ մը իսկ
պատած է պատմութեան իմ հողիւն, որ
իրենին այնքան մտնէ քուսեցաւ, և զոր
կեանքը չի խախտեց, չուճացուց իր
ստապին համակրութիւններէն, միտակ ան-
վիճար բանը թողով ներսդիւս...։

Գաւառ տարուան անցեալի մը խորը
հանդիպել ենք մենք իրարու Նախ Պո-
սոյ մեր թաղին մէջ ճանչցայ զինքը Գա-
տը-Գիւլի Արաման Վարդապետի գարիպ
ուսուցիչներէն էր, Տաքարին, կիրկիր,
Շիրին աղայ մը՝ Զարմարը, որուն հետ
չուտով կը մտերմանային, և զոր կը տի-
րէր իր դերանադարդ ու քիչ մը խօլ բը-
նաւորութեանը համար։

Այս տարաբնութիւնը Գաւառ-Գիւլի
մէջ փորձանք բերաւ իր գլխին, ու Զար-

մայր ստիպուեցաւ փոթին ժողովի ու ջուրին միւս կողմը անցնել... Բայց եւս զինքը չի մոռցայ։ Երբեմն զիջելով իր կէտերը՝ փառաբանում էր իր ժողովը, իր հայրենիքը, իր հայրենի տունը։

Սկզբում, իր խեղճուկ սենեակին մէջ էր որ ճանաչող Հայ Յեղափոխութեան անմոռաց զէմքերէն երկուքը։ Անդրէաս-հանն ու Գնունին... Իրիկունով կուգատին Սամաթիայէն — ուր վարժապետ էին — Զարմայրը փնտռելու, անոր հետ զաւար-րական խորհրդակցութեան նստելու։

— Դուք քիչ մը զուրս ելի՛ր, մէկ-երկու ժամէն եկուր, կ'ըսէր ինծի Զարմայր։ Ու վերադարձին միևնույն կ'ըլլային զիջելով իրենց այցելուները, և բարեկամս ունէր կ'ըսէր ինծի անոնց մասին, ո՛չ ալ ես իրեն ըսէի մը կը հարցնէի...

Պապ — Արի Հնչակեան ծոցէն ամիս մը վերջը, Զուլախեանին ետէն, չուսնա Փարիզ առեր էի։

Ժամանակ չէի ունեցեր մնաւ-բարով ըսելու Զարմայր բարեկամին։

Իրենի անձրեւ մը տեղադրել էր արդէն Պոլիս, բայց մեծ կարմիր փոթորիկը զեռ վեց ամիս վերջը պիտի պայթէր...

Փարիզ, Պոլիս, Միսիս վրայ քարացայ որ մը, կարգաւոր Քրէտի միջոցով մասնաձեւերն զբոսն քով փախցուած հեռագիր մը, որ Պանքային զէպքը կը հաղորդէր... Ահ, ինչ գարարատանջ սպասում էր ան, որ հազիւ վեց ժամ տեկէ... Ուրիշ հեռագիր մը չուշացաւ հաղորդել, թէ հայ յեղափոխները Պանքային ելեր էին Պոլսէն իրենց անվտանգ մեկնումը ապահովելով...

Շաբաթներ, ամիսներ վերջը պիտի իմանայինք որ կեդրոնականի մեր Բիւրոնային ընկեր Փարեանն էր եղեր Պանքայի ֆէլադներուն առաջնորդողը, և անոր որով բաժան խնայելն յետոյ՝ Արմէն Կարօի զեկալարութեան միացած պալմանները չուտով տեղի տուեր էին Մաքսիմովի նենգ յորդորներուն ու իրենց փրկութեանն երաշխաւորելով՝ ձգեր ելեր էին Պանքայէն... Անկէ իսկը մէկը գտնուած է արդեօք որ Արմէն Կարօին (Գարեգին էֆ. Փասարեանեան, իրգրումի մեկնում) սա սյուրդ ու անմեղ հարցումն ընէր։

— Բանի որ ձեր և ձեր հետի ընկերներուն Պոլսէն ապահով մեկնումը Մաքսիմովին պայման պիտի զնէիք Պանքային դուրս ելլելու համար, ինչու չի պահանջեցիք որ զոնէ Գնունին ու Անդրէասեանն ալ Սամաթիային բերէին ու ազատուողներուն ձեր հերոսական խումբին միացնէին Սըր Էտլըր Վիտալիի զբոսանաւուն վրայ... Միջքան աճապարանքի մէջ էիք որ մոռցաք ձեզի բազմակից ընել ձեր այդ ընկերները... Պոլսոյ սպարկներուն վրա՞մ 6,000 Հայու մարթիրոսները պատճառ մը պիտի չըլլա՞ր, որ մենք ձեզի մեղադրէինք ձեր այդ ընկերական խնամքը...

Բայց կը հեռանամ կոր Վարդգէսէն։ 96ին Զարմայրին հետքը կորսնցուցեր էի արդէն։

Տարիներ յետոյ խմբաց որ ան Արտատնական անցեր էր վարժապետներու խումբի միջոցով հասնելին հետ։ Բայց հոն Փարեանին, Գնունին, Անդրէասեանին ուրաւականները հալածել էին անշուշտ զինքը, ու համատարած անսուր ջարդերու վաղորդայնին՝ ան վառ գոցեր էր Արմէնական Սեպտեմբերի ու Հնչակեան Մարտիկի հետ նահատակուած Դաշնակցական Պետութեան գործը շարունակելու...

Վանի մէջ սիրուր էր Զարմայր, իր յանկուցիլ բնաստութեամբը, ինչպէս Գառնի-Գիւղի ու Կէտիկ-Փաշայի մէջ կը սիրուէր, և ինչպէս պիտի սիրուէր — բազմա-ւոր տղան — նոյնիսկ բանտին մէջ և... Օսմանեան խորհրդարանին։

Արտատնական Դաշնակցական թերթի-րը երբեմն խօսքը կ'ընէին Վարդգէսի մը, որ Վան ձերբակալուել էր, զոր կախա-զան պիտի հանէին, և որուն վերջին լուրերը կուգային Տիգրանակերտի բանտէն...

Ո՛վ էր այս Վարդգէսը։ Զէի զիտուր, երկար առնէ չի գիտցայ։ Օր մըն ալ Դաշնակցական բարեկամն էր — որովհետեւ՝ Աստուծոյ հրաշխ-նակցական բարեկամներ ունեցած եմ միշտ մէկ քանի հատ — խմբաց, թէ մեր Զարմայրն էր այդ Վարդգէսը։

Սիրտս բըժ մը ըրաւ։ Նոյն սարսուռն ունեցեր եմ իմանալով որ Աստուծոյ նահատակուած Վանեան Մատուշիկեանն ալ մեր Կարապետ Տօղրամաճեանն էր, հեղինակը՝ Զօպանեանի «Մարտիկ»-ին մէջ իմ խնամքովս հրատարակուած հոլովներգական ըս-քանչիւր էջի մը, որ սապէս կը սկսէր։ — «Զօ, հօ, հօ»...

Օսմանեան Սահմանադրութեան ետքը, Պոլիս հասնելուս, ըսին թէ Վարդգէսն ալ եկեր էր Տիգրանակերտի բանտէն։

Զաճապարեցի զինքը գտնելու։ Արտատնական զիս կախածուտ ու վերապահ ըրած էր, կը խորհէի, թէ Դաշնակցական թիմու կուսակցութիւնները Զարմայրին հոգին ալ քիչ-չաւո ձուլիկա՞մ ըլլաւ էր, և թէ ան գուցէ երեսն անգամ պիտի դար-ձնէր՝ հին անապակ բարեկամի՝ տեղ՝ հա-կառակորդ կուսակցութեան անդամ մը տեսնելով իմ մէջ։

Իրիկուն մը, Թօքաթլեանը կը մտնեմ, ու Դաշնակցական շեֆերու սպասարարին առջեւն անցած ատենս՝ աչքիս ծայրովը կը նշմարեմ Զարմայրին գիւտաստուերը։

Չի տեսնելու կուգամ։ Բայց, պահ մը վերջը, Զարմայր զէմս կը ցցուի, ու՝ սիրուն ժպիտը զէմքին՝ կը յարէ իր երբեմնի անուշ շնչովը։ — Մենքցեր ևս Սիրա՛կ, ա՛լ չուրջդ չես տեսնար կոր...

Կը գրկուինք, կը համբուրուինք խան-դաղապարին, ապա հար շալուածքին առջև Դաշնակցական ջուլ «ընկեր»ներու, որոնք այս սրբապաշտութեան ի տես իրենց գալիմակած զգացումները կը զսպեն։ Բնաւ փոխուած չէր իմ Զարմայրս։ Հին բարեմոյն ու զուարթ տղան էր՝ որուն վրայէն տաժանքի ու տառապանքի տա-րիները բարեկամ թեթեւութեամբ մը ան-ցեր էին կարծես։ Բռնակալ ըլնումը իր

յաղթանակ...

Այս միջոցին վայրկեանին տան մասնաւոր հեռաձայնը հնչեց արդուգարդի սենեակին մէջ։ Ժէրդրիստ հոն վազեց և խոյն վերադարձաւ ըսելով։

— Պ. Բիէո Հունդաք Օրիորդին ար-ուեստանոցը կը գտնուի։

— Հանցե՞ք գլխարկը, ըսաւ Թէրէզ։ Զախ կողմի փետուրը քիչ մը վար իջեցնե-լու է... Շուտով ընել տուէք ատիկա, տիկին Բիէթիէն, կաղաչեմ։

— Անհոգ եղէ՛ք, օրիորդ։

Թէրէզ անգամ մըն ալ նայեցաւ իր չըճաղկոտիկ վրայ, անգամ մըն ալ զի-տեց իր զէմքը հայելիին մէջ։ չտեղ յար-դարեց զլիսարկէն աւուրած մազերը, և վերստին մտահոգ կերպարանք մը առած՝ ուղղուեցաւ զէպի սրուեստանոց։

Պ.

Բիէո Հունդաք հոն իր նշանածին կըս-պատր քանի մը վայրկեանէ ի վեր։

Եթէ, ինչպէս այնքան հանճարեղ կեր-պով հաստատած է գերման նշանաւոր յո-ռետես մը, երկու էակներու միջև սէքը

տաքին մէկը կազդուցեր էր։ Բայց ինչ փայթ։ Ասիկա հրապար մը ևս կ'ուղղու-նէր իր ինքնատիպ անհատականութեան։ Այնուհետեւ, յաճախ, առիթ ունեցող զինք։ Երբեմն...

Հեղ մըն ալ՝ Մէլուսանը այցելու-լուցի զինքը, որ նստած տեղէն զի ձայնով մը կը գոչէր։

— Ֆրոյդստի՛ չեմ իրաւունքը...

Վարդգէս հետզհետէ աւելի փոփոխու-ղարձաւ, խնայական խիստ գնահատելի յատկութիւններ ապացուցեց իր մեկուսի-զերին մէջ և իր հայ պաշտօնակիցներու շարքին վրայ ամենէն կարկառուն զէմքն ըլլալ յաջողեցաւ շիջ ատենէն։

Երբեմն, պատահապաշտական չուտ-ուելիք ապուրներ կ'ուռէ։ Բայց, նորէն, կը մնայ տարբարէն, կիրկիր, շիրիւ տղան, որուն շատ քան կը ներուի սրտանց, ինչ-պէս անվտանգ կապէի մը։

Ազգային չրջանակի մէջ ալ իր երբեմ-նակի դաժանութիւնները շատ տեսնելու չէ՛ Վարդգէսին։

Դաշնակցականութիւնը արտադրած չէ՛, վերջնապէս, աւելի քաշուելիք, աւելի սիրուելիք պէլլալը մը...

Կարծի ճանչնալ Վարդգէսը։

ՍՈՒՐԻՆ ՊԱՐԹԵՆԵԱՆ

Ազգային Անցումներ

Գործելիքի Մատուռ-Եկեղեցին, որ սկսած է տարուէ տարի աւելի նեղ գալ արտարձանին մէջ հեղհեղ հաստատուող հայութեան, այս տարի շատ աւելի ան-հանգստութիւն կը պատճառէր ժողովուր-դին։ Ասիկա աչքի դարձած էր վերջին անգամ Առաջ. Ս. Հօր պատարագելուն և նկատելով որ յառաջիկայ տօնական օ-րերուն, մասնաւոր Վեր. Տ. Վարդան վարդապետի հոս գտնուելու և պատարա-գելու առթիւ կարճաւ անհանգիստ պի-տի ըլլայ ժողովուրդը, Թաղ. Խորհուրդը ուղարկութեան առաւ և հնարաւորն ի գործ դրած քիչ մը աւելի տեղ ունենալու համար։

Ս. Աստուածածնի պատկերը գեղակերտ չրջանակի մը մէջ առնելով գետեղեց Ս. Եկեղեցւոյ դուռը ապակեփեղով պաշտ-պանող մասին մէջ և այսպէսով թէ ներսը պատկերին տեղը և թէ դուռը նստարան-ներ գեղեղեղով յիտուն հոգիի տեղ կրնայ տրուի։ Անշուշտ հնարաւոր զեռ ուրիշ կարգադրութիւններ կը մտածէ Թաղ. Խորհուրդը և կը յուսանք այլ և այլ ա-ռիթներով կը ջանայ քիչ մը աւելի լայն-ցրել մատուռը։

Այլաձև, այլանդակ և տպածոյի գանա-զան տեսակներէ հինցած չապիկները մէջ տեղէն վերցնելու և անոնց տեղ միջոցակ և ճաշակաւորներ չինելու գեղեցիկ գաղա-փարն ալ կար ժամանակէ մը ի վեր։ Խը-նամակաւորէի Տիկիները այս անգամ ի-րենց վրայ առին այդ հոգը և յաջողեցան չորհիւ իրենց սովորական եռանդին։ Մեծ ու վտար 20ի չափ մաքուր ճերմակ շա-պիկներ, ճերմակ ուսնոցներով առաջին

ո՛չ այլ ինչ է եթէ ոչ սեռային ոգիին տի-րական թեկադրութիւնը՝ մարդկային լա-ւագոյն արտադրութեան ծուռող տալու, զիւրաւ կը մեկնուի այն հրապարը, այն ձգողութիւնը որով՝ առաջին հանդիպու-մին իսկ՝ իրարու կապուած, իրարու նուիրուած էին Բիէո և Թէրէզ։ Իրարու միանալով գերազանցօրէն պիտի կազմէին ինչ որ ժողովրդային հիացումը կ'անուանէ «գեղեցիկ զոյգ մը»։ Բիէոի հասակը զգա-լիօրէն բարձր էր Թէրէզի հասակէն որ՝ սակայն՝ հազուադէպ է Բարեկուհիներու մէջ։ Բայց Բիէոի հասակը և քաղաւածքը բոլորովին գուրէ էին Թէրէզի չորհրդային-րէն սրացիլ երևոյթիւն։ Նոյն իսկ իր պա-տանկութեան ժամանակ Բիէո ունեցած ըլլալու չէր այն «դէպի երկինք» սրացող բանը՝ զոր Թուրքիէնք մատնանի կրնէ դնուալ երկրասարդներու վրայ՝ իրենց քսան տարեկանէն առաջ, կաշմուռն կազմուածք մը, որուն մէջ չիս գիտեր ինչ տեսակի զանդաղ, գրէթէ մրափող բան մը կար որ ինքնաբանութեան մը կամ գոր-ծողութեան մը պահուն իսկ անաղղելի անդամ կը մնար, քնացող, կամաւորա-պէս թող ձգուած զօրութեան մը տէր

անգամ ըլլալով հազան զպիւրները։ Աւագ Հինգշաբթի կէսօրին։ Շապիկներուն կը-տաւը, սիւնի տօք է գծաւոր ազնիւ տե-սակէն, նուիրած են Տիարք Գոծամանեան և Անտոնեան։

Ս. Զատիկի առթիւ 75 կանգուն հա-գուստցու կերպաս նուիրեց Տիար Աւետիս Աւետիքեան Ազգ. վարժարանի աղքատիկ աշակերտաց բաժնուելու համար։ Տիկեանց խնամակալութիւնը, նախապէս պատրաս-տած ցուցակին համեմատ բաժնեց իւրա-քանչիւրին վրայ ձևելով։

Իզմիրի Աղքատախնամի յանձնաժողո-վին սրբման համաձայն 4 Օսմ. ոսկիի գումար մը գանձապետին կողմէն յանձ-նուած է Թաղ. Խորհրդոյ, Գործելիքի աղքատաց բաժնուելու համար։

— Հոլիվուդեան Բնակարանաց Միութեան չորհրդակալութեամբ ստացած է Տիկ. Վ. Մաղաբեանէ 2 մէճիտ, Տիկ. Մ. Դ. Նաւասարդեանէ 30 ռուբլի, Տիկ. Հոլիւս. Վարեճեանէ 4 օխա բրինձ և կէս օխ. արգար իւղ, Տիար Սարգիս Դաւիթեանէ 25 հաց։

ԺԱՄԱՆԱԿԱՅՈՅՑ

Ս. ՍՏԵՓԱՆՆՈՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

Ս.Ս.Ս. ՇԱԲԹՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱՅՈՅ

Կիր. Առ. 5-30

Բ. (Գերգ. մատուռ) պատարագ Ժ. 9. (պատարագիչն է Առաջնորդ Ս. Հայրը)։

ՄԱՆՈՒՄ. — Ամեն ժամերգութեանց ըս-կընաւորութեան կէս ժամ տա՛ջ զան-գակահարութեան։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՏԸՆԻ իման Պաշի գիւղին մէջ կա-տարուած հարսնիքի մը մէջ արքած վիճա-կով երկու մարդիկ իրարու հետ կոխի բռնուելով աննայմէ մէկը իր մէջքէն ա-տրճանալով քաշած և իր հակառակորդին վրայ արձակելով զայն տեղն ի տեղը սպաննած է։ Մարդասպանը ձերբակալ-ուած է։

ԱՅՍ ՏԱՐՈՒՄՆ աստիկ ցուրտերը և անձրևները մեծապէս վնասած են ձիկների-ները։ Աւելի շատ վնաս կրած են Նիկի, Գառապայի, Համախէի, Զօպան-իայի կողմերը գտնուող այգիները։ Ար-մաթները թէ՛ լաւ են, բայց անոնք ալ վնասուած են Անթի-ի և Մարտիկի կողմերը։

ՊՕՏԱՆԻ յարակից Արմուտու կէտիկ ըսուած տեղը քանի մը ոճրագործներ կա-ցինով սպաննած են Պօտանցի Պէթրի անուն մէկը։ Ապանուողները խորիւրդ են։ Նազիլիէն անվտանգ զօրք կանչուած է, որոնք հետապնդելով ոճրագործներուն զանոնք յաջողեր են ձերբակալել։

ԱՅՏԸՆԻ մէջ ծաղիկ հիւանդութիւնը այսօրեր սկսեց է հարակիւ։

ԲԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ հաստատապէս մտադրած է 200,000 Օսմ. ոսկիի փոխա-

անձի մը կերպարանքը, անաւանիկ ինչ որ կը յատկանշէին Ռօքֆօն զղեկին տէրը։ Իր զիմարիները, թէ՛ ո՛չ այնքան նուրբ, ազնուականութեան, համեմատ Պեճուլեան հով մը ունէին, և ասիկա աւելի կը շիջ-ուէր մասնաւոր իր մոտ չրթուքնե-րուն, իր զօրաւոր ծնունդ, քառակուսա-ձև ճակտին, խստագիծ ու կանոնաւոր քիւն վրայ։ Իր թխագոյն պաճառ աչքե-րը անսովոր գեղեցիկութեան մը ունէին, բայց գրէթէ միշտ վար խոնարհած ար-տեսանեալը կըրթուէր անոնց պայծա-ռութիւնը, ինչ որ մեծ չիկերէներու սո-վորական եղող կէս-քուն արտայայտու-թիւնը կուտար իր նայուածքին։ Իր մա-զերը, արդէն քիչ մը ցանցաւ ճակտին անվտանգութեան մօտ, մօլթ չափանակագոյ-նի վայրուցութիւնը ունէին, առանց ա-ղբիկ թիկի մը։ Բարակ պիկ մը, այնպիսի բարակ որ երեսներովեց տարեկան մար-դու մը համար անսովոր կերէէր, աւելի թարմ ու երիտասարդ արտայայտութեան մը կուտար իր զէմքն ստորին մասին։

Բիէո Հունդաք հազուած էր այն ան-սիթեմիս և արձակուելակ վայելչութեամբ որ առանձնաշնորհ է շատ ժողովուրդներ

“ԳԱՇԻՆԲ” Ի ԹԵՐԹՈՅԸ [17]

ՄԱՐՏԷԼ ԲՈՒԿՈ

ԲԻԷՌ ԵՒ ԹԷՐԷԶ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ք.

Թէրէզ ժպիտով մը պատասխանեց այս գաղափարին որով իր ասուիէ չըլազգես-տին, ոսկեճամուկ թիկնոցին և մեծածա-ւալ գլխարկին մէջ զիցուհիի մը կը նման-ցուէր։ Բայց խորհեցաւ. «Պիտի հաւնի ինծի...»։ Զարդարանքը ինչ հրաշալի ազդեցութիւն կ'ընէ արդի Եւային վրայ։ Թէրէզ այս վայրկեանին մոռնաւ այն ծա-նըր մտահոգութիւնը որ պահ մը առաջ մթազնած էր իր զէմքը՝ Պ. Տօթրմոնի հետ խօսակցած միջոցին։

«Անիկա պիտի հաւնի ինծի... Ինչ

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԿ ամեն տարեկան արգել
քին այս տարի կառավարութիւնը չարգելեց
Զատիկական տօներուն արթնալ զամեն
զան ազգաբնակչութիւնաց հեղեղցնիւնու
բախիւր հրազեն արձակելը՝ Ասոր հախա
ռակ այս տարի այդ տեսակ մը վայրենի
սովորութիւնը կը չարունակեն ուսանք ա
ւելի խտտութեամբ, առանց ինկատի առ
նելու ինչ ամէն բանի վրայ արգելք դր
ուելով չէ՛ որ պիտի գէշ ունակութիւններ
վերցուի, այլ հրեքնին ալ ինքնաբերաբար
կրն՞ զրուես են ստանալ ինչ կը հասկը

տան, չենք դիտեր, տմանք, որտեք ստանալ ենքու նման աջ ու ձախ կը պայթեցնեն հրազեններն, ու կը բացատրեն զայն բրած լլուլլ իրեն Զատկական ուրու լեկան նը- շանն էրը եկեղեցւոյ մէջ խաչաւորեկան աքարադրոյ խիւնները կը խառնուէին, դուր այս բակին մէջ պայթել պիտենք ու հրաւ- ղէներն է որ կը պարպուն, կարծես թէ պատերազմի մը դուշար լրայ ըլլային մեր պատանիները, որոնց մէջ երեքնն պէխա- շոր տարօքներն այ պալեսա չեն, պէտք է լիբֆաղէս փերջ տալ այս վայրենի սովո- րը համար, բայց քաղաք մը գեղեցկա- ցնել չի նշանակեր միայն պաւլարներ բա- նալ են, կարգ մը հանրագում ձեռնարկ- ներ կան որոնց վրայ երեւի թէ պէտք եղածին պէս ուշադրութիւն չի դարձուր և դուր քաղաքապետութեան անդամները մնգած է աւելի լատ գիտեն թէ ինչը ըլլաւ։ Էնս էրը 200, 000 ոսկի պիտարուլութիւն մը կը կնքուի, կնքելէ առաջ հարկ է ժամադրաման ուսումնասիրել և ժամանակ- տակաւն աչքերով զննել թէ քաղաքը ինչ բաներու պէտք ունի, երթեկեկ, ջրի, ծառադարգութեան, հրապարակներ ձգե- լու, արձաններով տեղադր գարդարելու, և այլ այս կարգի բաներու երկուց ցանկ մը կարելի էք առաջ բերել որոնց համար վերադիւշաւ գումարը կտրիկ մը ջուրի հա- մեմատութիւնն իսկ չառներ պէտքերու ծովուն հետ բախտատակով, Գաղաքապե- տութիւնը կրնայ ուրեմն, երբ զործը փո- խառութեան մնացած է, այդ փոխառու- թիւնը քիչ մը լայն եղբերով կատարել, ինչ հարուածով ձեռնարկելու այն բոլորին թէ՛ որ Եպիփիլոն նման քաղաք մը պէտքը ունի :

կրիտառարգ մը, որ գտնէ Հայերէն,
Ֆրանսերէն և Տաճկերէն լեզուները, ո՛ր և է
վաճառատունի մը մէջ՝ պատճառն մը կը
խնդրէ Ղլմիկ «Դաշէնք»-ի խմբագրութեան

7-10

— Թէ՛քէ՛զ . . . Մտմտո՛ւք մը ունէ՛ք
Լալալի՞ք :

Թէ՛քէ՛զ գլխովը հաստատաւան պո-
տախտան տուաւ . թիթիւ ժպիտ մը զնկը
իւր չրթմոնքներուն վրայ՝ հանդարտեցնե-
լու համար Բի՛նոյ տիրտը որուն զէ՛մքը մէ-
կէն մտահոգ արտայայտու թիւն մը առա-
նէր :

— Սա անկիւնը կէ՛լք , Բի՛ն , ըստ
Թէ՛քէ՛զ : Սեռովիք ունիմ ձեռիւ .

Եւ զանի տարաւ ձեռնային փոքրիկ

ՆՈՅՆ .— Վիշնևայէն կ'իտացնեն իմ

(Եւրոպայի)

Դատաստանական իրհարդը՝ Ղազարոս Պեյօղեանի յայտնութեան համեմատ իր ընտանիքը Զարինա Թորոսեանի համար երկիցս գրած էր պատճառապէս ի Դահլիշ օրպէսզի իր ամուսնայն հետ ունենա՞ցած ամուսնալուծման դատին համար կամ ներքալ ունէ՞ր կամ պատասխանա՞մը տայ, զարդ ո՞ն է՝ Լուիս ամուսնած չէ՞ն ի Իրեն ուր ըլլա՞ն ալ անչայտ է՝ մինչև քա՞ռս տները մէկ օր կամ ինք ներկայանայ կամ յայտնէ ինքզինքը, հակառակ պարագային որոշած է ի բացակայութեան դատը տեսնել:

(15) (Կնիք) ԴԱՏ. ԽՈՐՀԴՂՌՈՅ

Իրաւամբ արժանի է Պոպաւո անուան
առ սրճարանը, ուր անթերի սպասա-
կութիւն մը պիտի ըլլայ, համը՝ մեղեկե-
րով, և անպիւտ անգլիական զարկոտ
մը, որոս. մէկ բաժակը, հալածակ 8 մե-
թալի արժեւուն, սրճարանապետը գա-
ւաթով 4 մէթալիկի փոխարէն պիտի մե-
ծարկ իր յաճախորդներուն, ճշմարի-
տազէլ. զարկնորի մը ճաշակը տալու հա-
մար:

